

6*90*141

STARTO

ORGANO DE ĈEĤA ESPERANTO-ASOCIO

KORESPOND DEZIROJ ANONCOJ

MES IMPEX INTERNATIONAL serĉas komercajn kontaktojn en internacia komerca laboro, aĉetado, vendado de varoj; volonte akceptataj estas kunlaborantoj. Ofertojn kaj mendojn sendu al Gabriel Nestorov, Magistratsv. 33b-232, 22243 Lund, Svedio Tel/Fax + 46-46 13 80 46.
Lingvoj: Esperanto, angla, ĉeĥa, sveda, rusa, bulgara, pola, germana.

39-jara s-ino deziras trovi korespondamikojn el la tuta mondo. Ivana Knižková, Gočárová 584, CS-533 41 Lázně Bohdaneš, Ĉeĥoslovakio.

Mi havas grandan deziron trovi iun familion kun la nomo MENZEL. Mi scias, ke ekzistas multaj de la nomo MENZEL en Ĉeĥoslovakio, Pollando kaj en aliaj orient-europaj landoj. Se ili estas judoj aŭ ne-judoj, ne estas grave, ĉar en hebrea lingvo MENZEL tradukiĝas kiel Emanuel, aŭ Manasseh aŭ Manahem. Mia adreso: Joan H. Evans, 7826 Dilphin Circle SALT LAKE CITY, UTAH 84 121, USA.

Dum la lasta mondmilito la germanaj maldekstruloj lernis la neceson de sia unueco. La kvrdekjara historio de GDR montras, ke tio ne eblas per ununura partio. Ni devas trovi aliajn formojn. La novfondita GDR-a partio DIE NELKEN-Marxistische Partei (LA DIANTOJ-marxista partio) serĉas tutmonde per la helpo de nia internacia lingvo kontaktojn al aliaj maldekstraj grupoj, organizaĵoj kaj partioj. Ni volas diskuti pri ĉiuj problemoj de la maldekstra movado kaj pri eblecoj de la internacia kunlaboro. Jen nia adreso: DIE NELKEN-Marxistische Partei; Hauptvorstand; Berlin; 1020; Postfach; Germana Demokratia Respubliko.

Rondo de Pola Esperanto-Asocio en Andrychów organizas Internacian Letervesperon okaze de la 5-a datreveno de sia fondiĝo. Sendu salutleterojn, E-ajojn, desegnaĵojn ktp. al: Esperanto, P. O. Kesto 30, PL 34-120 Andrychów, Pollando.

19-jara studentino interesigas pri sporto kaj teatro: Joanna Prokopowicz, ul. Legionowa 9 m 52, 15-281 Białystok, Poll.

29-jara bibliotekistino interesigas pri literaturo, turismo kaj geografio, kolektas bildkartojn el tuta mondo, postmarkojn, FDC kaj Esperantajn librojn. Iwona Broniewska, ul. Stalingradzka 20 m 112, 03-468 Warszawa, Pollando.

16-jara lernantino interesigas pri turismo, literaturo kaj folkloro, kolektas bildkartojn, kartojn kun bestoj kaj aliajn kartojn kaj etikedojn. Dorota Fic, str. Letników 9/19, 88-190 Barcin, Poll.

18-jara lernantino interesigas pri turismo, literaturo, sporto, biologio, geografio, muziko, filmo, kolektas postmarkojn kaj bildkartojn. Barbara Moskal, Białaczów 63, 37-110 Żółynia, woj. Rzeszów, Pollando.

Lernantino de la 8-a klaso interesis pri Esperanto, postmarkoj kaj sataj legolibroj. Aniła Krysztofjak, Zychlin 6, 63-324 Kuczków, Pollando.

18-jara lernantino interesigas pri turismo, literaturo, sporto, biologio, geografio, muziko, filmo, kolektas postmarkojn kaj bildkartojn. Lidia Kulpa, Gwiszów 237, 37-110 Żółynia, woj. Rzeszów Pollando.

60-jara librotenisto, lia edzino - 59-j. laboristino kaj lia 23-j. filo elektornisto volus amikiĝi kun nia familio kaj reciproke viziti sin. Emilo Radu, str. Ștefan Gheorghiu 14.33, 4300 Tigumures, Rumanio.

S-ano Robert FONTNAU el Francio dankas ĉiujn alskribintojn kaj pardonpetas, ĉar li ne povas respondi pro la granda nombro de alskriboj.

DONACINTOJ POR LA MONUMENTO

Ing. Roman Branberger, Praha	1 070,-
Esperantistoj - invalidoj, Slaný	500,-
Baza organizaĵo de ĈEA, Karlovy Vary	200,-
Ing. Margit Turková, Obořiště	63,-
Klubo de esperantistoj, Hradec Králové	720,-
Jar. Z ig á č k o v á, Hodonín	20,-
František Dlouhý, Praha	2 200,-
Miroslav Malovec, Brno	870,-
Purano Chong, Seulo	2 000,-
Josef Vičánek, Praha	500,-
Ŝakista sekcio de ĈEA, Poděbrady	200,-
František Frýbert, Brno	200,-
Josef Holeček, Most	100,-
Jiří Laube, Roudnice n. L.	300,-
Ladislav Dvoraň, Sezimovo Ústí	200,-
Oldřich Novotný, Ostravě	100,-
Ing. Stanislav Kareš, Hořice	200,-
Radovan Šulc, Praha	256,-
Ing. Petr Chrdle, CS., Černošice	2 000,-
Milada Hemerková, Pařubice	306,-
Klubo de amikoj de la Esperanta literaturo	2 604,-
Andres kaj Camille Bickel, Ĝenevo	2 000,-

(Daŭrigota)

lze nalézt pramálo památníků z vítězných bitev, žádný obelisk na počest velkých vojevůdců, ani jeden vítězný oblouk.

V dějinách této země nejslavnější bitvou byla porážka volapükistů a zvláště idistů. V prvním případě velitele Schleyera jeho pluky opustily a přeběhly do tábora esperantistů, v druhém případě se zápas s odpadlíky projevil velmi kladně: esperanto si ujasnilo a upřesnilo tvorbu slov, nutnost obhajovat jazyk vyvolala v život mnoho knih a spisků a počet bojovníků se mnohonásobil. Bohužel, idisté sami odumřeli, zeslábli, vytratili se. Nový nepřítel v podobě Occidentalu se zjevil na scéně v dobách, kdy vládla ve světě ekonomická krize. Lidé měli jiné starosti a sotva je mít trochu přestali, objevila se druhá světová válka a v té zahynul vojevůdce E. de Wahl a pozůstali byli již tak slabí, že se vzdali a když se objevilo nové nebezpečí v podobě Interlingvy, přidali se k ní a zřejmě se zbytky idistů byli hlavními stoupenci této řeči. Hlásili se k ní mnozí vzdělanci, ale těm chyběla aktivita a píle pro denodenní práci propagační, naprosto neměli talent organizační, takže jejich jazyk po 30 letech měl tolik stoupenců jako esperanto po 3 letech. Neznamená to, že nebezpečí bylo zažehnáno, neboť na scéně se objevil nový protivník v podobě Unitaria, jazyka, který chce smířit esperanto a interlingvu, využít předností obou těchto řečí. Na výsledek si počkáme, ale nevěřím, že by odtud hrozila esperantu porážka.

Je těžké, aby v zemi zvané Esperantujo se stavěly pomníky, obelisky a vítězné oblouky. Odpůrci a nepřátelé se, žel, likvidují sami. Ještě že se občas objeví na obzoru nějaký zvěstovatelé reformy esperanta v podobě Praga skolo včetně K. Piče, ještě štěstí, že pan Rikardo Šulco občas vyšle do světa svůj spis, sem tam něco vyvede Iltisa skolo s panem Hauptenthalem v čele, ale to je tak všecko. Pokud tu jsou porážení nebo vítězi, krev neteče, odnese to leda papír. Těžké potom oslavovat vítězství, když nejsou ani slavné porážky. Jazyk je ostatně více propagován a uctíván, nežli řádně studován a používán k vážným věcem.

Je těžko vstoupit do dějin, když chybějí Moravská pole, Lipany, když nemáme svoje Vítkovy a bitvy na Marně. Snad se jednou podaří papír přeměnit v rakety, snad se jednou inkoust promění v krev. Snad potom budeme mít naději, že vstoupíme do dějin.

Jiří Karen

Učitel národů

Jan Amos Komenský

zemřel v Amsterdamu před 320 lety,
15. listopadu 1670.

Tento významný pedagog a filozof byl i průkopníkem myšlenky uměle vytvořeného mezinárodního jazyka.

Myšlenkou uměle vytvořeného mezinárodního jazyka se zabýval např. ve spise Via Lucis (Cesta světla, 1641). Z kapitoly XIX. této knihy vybíráme několik citátů:

Nevyhnutelně tedy i nyní, když světa veškerého nápravy hledáme a se nadíváme, třeba bude ... národům všelikým jednoho jakéhosi jazyka společného... Neboť snáze lze všechněm naučit se jednomu čemusi než jednomu někomu všemu...

Všelikterak tedy mužům učeným pomýšletí bude na způsob, kterým by buď sami jazyků kterýchkoli snadně nabývali, nebo jeden jakýsi jazyk utvořili, kterýmž by i sami vespolek promlouvali i národy všeliké (i převzdělané) jemu snadně naučiti mohli...

Naprosto však spíše oblíbiti sluší cestu onu, aby jazyk nějaký všemu světa okrsku společný byl utvořen...

Míníme, že jeden jazyk obecný světu jest potřeben a kdyby jiného nebylo, že by náleželo spíše latinu k té potřebě ustanoviti nežli sic který jiný. Ale že myšlenky naše nyní výše jdou, nemůžeme si pomoci, abychom raději k naprosto novému neradili jazyku...

Na mnohotvárné ony lidského obcování závady a zmatky, jež vzházejí z množství, nesnadností a nedokonalostí jazyků, nezbyvá léku platnějšího, než aby utvořen byl jazyk nový, všech známých již snazší, by mu bylo lze učiti se beze ztráty času a věcí...

Aniž snad bude, kdo by rozpaky měl, lze-li nový utvořiti jazyk. Kdyby přece komu myšlenka ona vzešla, odpovím, že lze... A vznikly-li maně toliké jazyky pouhým změtením, proč ne třebas i jeden radou a rozumem i opětným napravením čistým a umělým?

Předseda jazykové komise Českého esperantského svazu, čestný člen ČES pan Adolf Staňura oslavil 12. března své 75. narozeniny. Pan Staňura je spolupracovníkem našeho časopisu, do esperanta přeložil knihu povídek J. Nesvadby "Ztracená tvář", pro esperanto přispůbil čs. těsnopismou soustavu M-M, spolupracoval s pařížským těsnopisným časopisem "Fluganta skribilo" a s poválečným esperantským vysíláním z Ostravy. Loni pomáhal organizovat esperantské oslavy v Havířově. Přetiskujeme článek, který u této příležitosti uveřejnil 11. srpna 1989 v severomoravských novinách "Nová svoboda".

Setkání esperantistů

Předloni oslavovali esperantisté celého světa 100 let ode dne, kdy dr. Ludvík Lazar Zamenhof vydal ve Varšavě svou první ruskou učebnici umělého mezinárodního jazyka pod pseudonymem D-ro Esperanto (tj. doufající).

Uplynuly jen dva roky, učebnice se dostala do Čech, kde ji tehdy prostudoval 17-letý František Vladimír Lorenc, pro cizí řeči svlášť nadaný student z Kolína. Byl to podle zachovaných dokladů první činný esperantista v celém rakousko-uherském mocnářství a dojížděl do Prahy, kde esperantu vyučoval. Podle brožury dr. Zamenhova vypracoval učebnici pro Čechy a vlastním nákladem ji v roce 1890 vydal v Pardubicích. Vzpomínáme tedy letos 100 let od vzniku esperantského hnutí v našich zemích.

Odhaduje se, že esperanto je pět- až osmkrát snadnější nežli jazyky národní. Cílem esperantistů není národní jazyky vytlačit, ale sloužit jako další jazyk lidem na celém světě.

V našem kraji, v Příboře, vznikl v roce 1897 první dělnický esperantský kroužek při místní organizaci sociální demokracie. O tři roky později byla v Hranicích na Moravě vytištěna nová učebnice esperanta, kterou napsali učitelé Theodor Čejka, Valentin Bilík a Jan Holub. Tato učebnice vedla k zakládání kroužků a později, v roce 1907, k založení Unie českých esperantistů, která před 80 lety uspořádala v Praze první sjezd stoupenců. Th. Čejka začal také vydávat esperantské časopisy, kterých dnes vychází ve světě více než sto, vyšlo již více než 40 000 knih. Existují i pěvecké skupiny a vyšly kazety s moderními esperantskými písněmi. Umělý mezinárodní jazyk, kterému začali říkat "esperanto" podle pseudonymu tvůrce, pronikl dál do jiných zemí. Již od roku 1905 se konají každoročně - kromě let válečných - světové sjezdy, kterých se účastní tisíce esperantistů z mnoha desítek zemí. U nás se takový kongres konal doposud jen jednou, a to v roce 1921 v Praze, za účasti 2600 stoupenců. Na největší dosavadní 72. sjezd ve Varšavě v roce 1987 přišlo na 6000 účastníků ze 60 zemí.

Kromě světových kongresů se konají mezinárodní sjezdy různých profesí, například učitelů, lékařů a zdravotníků, železničářů, techniků, lingvistů a filologů, i různých zájmových sdružení, např. filatelistů, šachistů, nevidomých (vycházejí publikace tištěné esperantsky Braillovým písmem).

V našem kraji máme esperantské kroužky v 15 místech a jejich členové se účastní i činnosti ústředních orgánů svazu.

Před 20 lety byl ustaven Český esperantský svaz, toto výročí si připomeneme v Havířově 25. až 28. srpna 1989. Bude uspořádána výstava, umělecké vystoupení v esperantu, účast přislíbil i národní umělec František Kožík, který věnoval esperantskému hnutí značnou část své umělecké činnosti. Přijedou také zahraniční hosté, mezi nimi místopředseda Světového esperantského svazu se sídlem v Rotterdamu, Japonec Yosini Umeda.

Adolf Staňura

Před dvaceti lety 20. prosince 1970 zemřela čestná členka ČES paní Julie Š u p i c h o v á, neúnavná učitelka esperanta, autorka řady učebnic, konverzačních příruček a čítanek, vydavatelka a redaktorka českého časopisu "Esperantský zpravodaj". Z její knihy "Esperanto - jeho vývoj a význam pro národní školu" jsme vybrali několik poznámek o esperantských pedagogických konferencích.

Zájem pedagogických kruhů o esperanto se projevil významně r. 1922, když Pedagogický ústav J. J. Rousseau v Ženevě svolal ve dnech 18.-21.IV. do Ženevy mezinárodní konferenci odborníků, která měla v programu řešení těchto otázek: 1. Zprávy o zkušenostech při vyučování esperanta na školách národních, středních, obchodních, odborných apod. - 2. Důležitost esperanta jako logické přípravy k studiu ostatních jazyků (mateřského, cizích, klasických). - 3. Důležitost esperanta vzhledem k sociálnímu a všelidskému stanovisku (zájem o cizí národy, o mír a Společnost národů, okamžité použití jazyka). - 4. Organizace vyučování. - 5. Oficiální vyučování esperanta ve školách (společný návrh pro Společnost národů, akce u vlád a parlamentů). - Této důležité konference, které předsedal prof. dr. P. Bovet a jejímiž jednacími jazyky bylo esperanto, účastnilo se 96 delegátů z 28 zemí, z těchto 16 vlád vyslalo své zástupce. Oficiálně byla na konferenci též zastoupena Společnost národů, jejíž gen. sekretář E. Drummond v proslovu zdůraznil význam shromáždění pedagogů, dále Mezinárodní úřad práce, Červený kříž, Liga žen pro mír a svobodu a m. j.

Rezoluce, kterou konference přijala, zní takto: "My, učitelé z 28 zemí a oficiální zástupci 16 vlád, shromáždění v sekretariátu Společnosti národů v Ženevě, bratrsky pozdravujeme své spolupracovníky v úloze lidské osvěty. Vyslovujeme přesvědčení, že základem nynějšího žalostného stavu, v kterém jest civilizovaný svět, je ono nedorozumění a nedůvěra, která národy odděluje navzájem. Vyslovujeme přesvědčení, že jediným jistým lékem proti tomuto zlu je výchova k lidství a provedení zásady mezinárodního sblížení, o něž usiluje Společnost národů.

Považujeme mezinárodní pomocný jazyk esperanto za jeden z nejcnějších příspěvků k rozřešení problému obnovy světa a vyslovujeme přesvědčení, že esperanto má se stát vedle jazyků přirozených částí výchovného programu v každé kulturní zemi. Chceme vás seznámit s výsledky svých zkušeností s vyučováním esperanta na mnoha školách různých zemí.

Konstatovali jsme, že esperanto plně vyhovuje v praktickém používání jako mezinárodní jazyk, a to ke všem účelům ústním a písemným, k nimž jest jazyka třeba; mimo to má pozoruhodné vlastnosti, jež dokazují, že jest cenným prostředkem výchovným. Esperanto je cenné jako pomůcka pro správné užívání mateřského jazyka. To se jeví zlepšením výslovnosti mateřštiny, lepší volbou slovních výrazů, přesnější znalostí významů slov, jasnějším chápáním mluvnických pravidel. Esperanto usnadňuje poznání moderních a klasických jazyků, ulehčující učitelů úkol a skýtající mu volného času, objasňující mluvnické tvary, podávající mezinárodní kořeny slov a navykající ducha žáků vyjadřovati se netoliko v jednom jazyce.

Podle našeho mínění má se esperantu vyučovati jako prvnímu jazyku po mateřštině a má být již uvedeno do učebné osnovy národních škol. Poskytlo by žáků, jemuž je škola záhy opustiti, dostatečné znalosti druhého jazyka prakticky upotřebitelného. Ukázalo by, mají-li ti, kteří vstupují do střední školy, schopnosti pro další jazykové studium a přivádělo by je k tomuto studiu s připraveným duchem. Umožnilo by úsporu času a lepší výsledky při vyučování jazykům. Žáci nespůsobilí pro studium jazykové mohli by se věnovati studiím přiměřenějším.

Konstatovali jsme, že znalost esperanta probudila v našich žácích opravdovější poznání a oceňování zeměpisu, dějin a dokonce i mravní výchovy, větší zájem o cizí národy, o jejich zvyky, literaturu a umění. Esperanto vychovává děti k světovému míru a prohlubuje v nich ideál Společnosti národů. Toho se dosahuje hlavně výměnou dopisů, pohlednic, výkresů a jiných věcí mezi dětmi různých zemí, čtením mezinárodních časopisů v esperantu a studiem cizích literatur. Mravní prospěch z takového dopisování s mnoha zeměmi jest velmi značný. Dvěma týdenními hodinami mohou žáci nabýti za jediný rok praktické znalosti jazyka, jakých v jiném jazyce nelze dosáhnouti ani za tři roky.

Předkládáme vám tento manifest k vážné úvaze a upřímně vám doporučujeme, abyste podporovali vyučování esperantu v své zemi, nejenom pro jeho užitečnost v obchodě, vědě a ostatních oborech mezinárodních styků, ale také pro mravní cenu, kterou má jakožto prostředek k zjednání takového přátelského poměru mezi národy světa, jaký jest pravým cílem Společnosti národů."

Naše česká obec učitelská se přesvědčila o rozvoji esperanta na mezinárodní konferenci "Školou k míru", která byla pořádána ve dnech 16.-20. dubna 1927 v Praze na podnět Mezinárodního pedagogického úřadu v Ženevě. Předsedou konference byl profesor dr. P. Bovet (Ženeva) a místopředsedy doc. dr. V. Příhoda a dr. E. Privat (Ženeva). Účastníků konference bylo 427, mezi nimi byli učitelé všech školních kategorií, korporace výchovné, etické a kulturní. V rezoluci, již přijala konference, je také zmínka o esperantském jazyku, který byl jednací řečí tohoto sjezdu. Právě se v ní:

"Konference konstatuje pozoruhodné výsledky mravní, dosažené u dětí všech zemí již od obecných škol snadným naučením se esperantu a dopisováním v této pomocné řeči, které se již v mnohých školách a zemích vyučuje. Přeje si, aby úřady školní i učitelské spolky podporovaly učitele a žáky ve studiu esperanta, které jest jedním z nejlepších prostředků

k rozvoji smyslu pro lidskou vzájemnost a mezinárodní dohodu."

O tom, jak se osvědčilo esperanto jako oficiální jazyk této konference, napsal sekretář konference dr. J. Ogoun (Praha) toto: "... Hodnotím tuto novinku střizlivě jako neesperantista. Přesto musím říci, že zkušenosti z pražské konference jsou esperantu příznivé. Bylo možno pozorovati, že většina účastníků reagovala daleko živěji na esperanto nežli na živé jazyky, což zvláště vyniklo při formálních projevech (uvítání, proslovy atd.), kde posluchači reagovali mohutně na projev, až když byl tlumočen esperantem. Návrh zvoliti esperanto jednací řečí vyšel z Ženevy od Francouzů, kteří všichni, ač znají dobře cizí řeči (angličtinu a němčinu), přece volili esperanto za řeč jednací, zřikajíce se takto dobrovolně své nesporné výhody, kterou mívají na mezinárodních konferencích vůči jiným národům v tom, že se mluví jejich mateřštinou. Zvláště vynikává tato jejich výhoda v debatách. Navrhovatelé však volbou esperanta chtěli odstraniti jednu z psychologických překážek mezinárodní součinnosti. Aby neutrpěla prestiž žádného živého jazyka, tedy se volí jazyk neutrální. Mimo to umožnili volbu esperanta též účast širším vrstvám, zejména učitelstvu škol národních, kde je esperanto více známo než např. francouzština neb angličtina. Tím se umožnilo, že výsledek konference pronikl hlouběji mezi ty, kteří mají býti praktickými vykonavateli konferenčních usnesení. Zdá se, že tyto předpoklady nebyly liché a že teprve později vynikne jejich praktický účinek. Během konference se esperanto osvědčilo dobře. Účastníci se jím dorozumívali dobře a lehce..." (Zpráva o Mezinár. konferenci "Školou k míru", 1927.)

Již v první pracovní schůzi této konference proslovil prof. dr. Bovet esperantem přednášku "Studie mírové výchovy v psychologii" a v l. čísle "Internacia Pedagogia Revuo" (1928) napsal: "Tato konference se jistě zdařila, ale jejím největším úspěchem je pokrok v používání esperanta! Každý účastník měl mluvit v své mateřštině a každá přednáška byla tlumočena pouze esperantem. Účinek této metody byl obrovský! K usnadnění věci někteří řečníci mluvili hned esperantsky, tu ovšem nebylo třeba překládati. V ostatních případech tento jediný překlad v řeči tak snadno upotřebitelné, jakou esperanto jest, ušetřil mnoho času a přesvědčil nejen lhotejné, ale i protivníky esperanta o schopnostech tohoto jazyka. Někteří účastníci, když se dověděli, že bude používáno této pomocné řeči, naučili se jí před konferencí. Fakt, že Mezinárodní pedagogický úřad je první institucí, která neváhala zavést tuto novinku v mezinárodní konferenci, dokazuje, jak MPÚ se zajímá o esperanto a přeje tomuto pomocnému jazyku. Dále je nutno zaznamenati, že ředitel MPÚ, jeho gen. sekretářka a četní úředníci jsou esperantisty."

(Praha, 1935)

Esperanto v rozhlasě

Dne 3. července v rozhlasovém pořadu "A léta běží, vážení" vyprávěl půl hodiny prof. dr. Rudolf Horák o své kněžské působnosti v Čsl. církvi husitské, i o své činnosti na poli esperanta. Na plánovém jazyku pracoval již Komenký; prof. Horák hovořil i o světových kongresech, o čs. sekci KELI a o pomocné akci esperantského hnutí pro zrakově postižené v t.zv. třetím světě. Dosud, za 5 let, odeslal 90 tisíc použitých brýlí, což je v zahraničí velmi ceněno!

J.M.

V posledním čtvrtstoletí můžeme pozorovat silné oživení zájmu o esperanto také v geologii a příbuzných vědách. Již od samého začátku tohoto období vidíme velmi aktivní účast českých geologů-esperantistů. Mluvíme-li o esperantu a geologii v Česku, nemůžeme v žádném případě přehlédnout osobnost jakou je RNDr. Josef KAVKA, CSc. Tento český odborník stál již r. 1965 jako organizátor u kolébky Geologické sekce Mezinárodního vědeckého sdružení esperantistů (GS-ISAIE), která velmi brzy seskupila geology-esperantisty z řady zemí. Sekce si od začátku kladla za cíl sjednocení geologického názvosloví. Hlavní prostředek k tomu viděla v publikování seriózních odborných článků a předchozím mezinárodním prodiskutování termínů v nich používaných.

Jako husarský kousek GS-ISAIE, na němž má lví podíl právě dr. Kavka, možno označit vydání prvního svazku GEOLOGIO INTERNACIA (Mezinárodní geologie) v r. 1968, u příležitosti Mezinárodního geologického kongresu v Praze. Tato 196-stránková publikace zahájila řadu stejnojmenných svazků, které původně měly být vydávány každé 4 roky, v době konání geologických kongresů. V poslední době je tato čtyřletá perioda porušována, v kladném smyslu. Geologio Internacia se objevuje častěji. Celkem již vyšlo 7 svazků, které se staly hlavní tribunou geologů-esperantistů pro uveřejňování původních odborných geologických prací v esperantu. Dr. Kavka byl hlavním redaktorem 1., 2. a 3. svazku, spoluredaktorem 6. svazku, jako autor přispěl do všech.

Čeští geologové-esperantisté se mohou také pochlubit tím, že mezi ně patřili a patří odborníci zvučných jmen. Jmenujme z nich alespon významného českého mineraloga, petrologa a pedagoga, profesora Karlovy university, RNDr. Oldřicha PACÁKA, DrSc. (zemřelého 1968), který byl také členem GS-ISAIE. Zmínme se ještě zvláště také o RNDr. Vlastislavu ZÁZVORKOVI, CSc., bývalém řediteli Národního muzea v Praze, který je nejen špičkovým odborníkem ve svém oboru - paleontologii a biostratigrafii - ale také aktivním členem GS-ISAIE a spolupracovníkem Geologio Internacia.

Ale nenechme zaniknout ve stínu hvězd první velikosti ostatní povitivé a horlivé pracovníky. Z českých odborníků sdružených kolem Geologio Internacia uvedme ještě tři v abecedním pořadí: Prom. geol. Vladimír ČEČELÍN, Doc. RNDr. Vladimír NÁPRSTEK, CSc. a RNDr. Karel ŠPAČEK. Jejich jména jsou zárukou odborné úrovně publikovaných originálních článků, "firma" Geologio Internacia se pak stala zárukou jazykové solidnosti odborného esperanta.

Je však i řada těch, jejichž jména se sice zatím v Geologio Internacia neobjevila, ale jejich práce na poli geologie a esperanta není o to méně významná. Jen namátkou vzpomeneme RNDr. Jana MAŠKA, CSc. a RNDr. Aleše NEDOMLELA, pro velmi omezený rozsah tohoto sdělení není možno uvést úplný seznam všech aktivních českých geologů-esperantistů.

Ing. Zdeněk Pluhař

ZELENÍ VŠECH ZEMÍ, DOMLUVTE SE!

A to rychle! Tato perzifláž dlouho omílaného třídního hesla patrně vzbudí úsměv. Já jsem ji však použil jen proto, abych pozornost laskavého čtenáře upoutal k výzvě nadmíru vážné. Rozhodně neřeknu nic nového, když zdůrazním, že problematika životního prostředí přesahuje hranice zemí, že má rozsah celosvětový. Z toho plyne, že ekologům nezbyvá než bezodkladně zahájit účinnou spolupráci s kolegy mnoha zemí, aby se předešlo hrozící globální katastrofě.

Ale jak překonat jazykové bariéry a neztrácet v tomto horečném závodě s neúprosným časem zbytečnou energii? Zelení si přece nemohou dovolit nákladné učení řadě pracovních jazyků. Složitá tlumočnická mašinérie Spojených Národů, Uneska a dalších organizací je přímo odstrašující...

Proto francouzská strana Zelených přijala jako první a nejdůležitější jazyk pro kontakty s ostatními zeměmi - e s p e r a n t o ! (Adresa: S-ro Emile Mas, 38, rue de Jean Moulin, F-33220 SAINTE FOY la GRANDE.)

Proto také v Evropském parlamentu pracuje mezinárodní skupina "Evropští Zelení", která u příležitosti nedávných voleb vydala svůj program též v jazyku esperanto. Její tajemník potvrdil, že skupina uvítá všechny informace o ekologických problémech a událostech. Příslušné texty v esperantu, pokud možno přesné a dokumentované, se mají zasílat na jeho adresu. (Europaj Verduloj, Europa Parlamento, Belliard-str. 97-113, B-1040 BRUSELO; tel. + 322 234 23 15.)

Praktické používání esperanta by mohlo připadat jako nerealistické blouznění každému, kdo není vybaven faktologickými údaji o tom, co esperanto dokázalo za 103 léta od svého vzniku.

Co se týče mne, mohu podat věrohodné svědectví o vlastních zkušenostech. Po dlouhé roky československé totality jsem se jako odpůrce komunismu úspěšně vyhýbal veřejným funkcím a realizoval se výlučně na mezinárodním fóru. Byl jsem generálním tajemníkem Mezinárodního vědeckého sdružení esperantistů (ISAIE). Dodnes funguji jako šéfredaktor dvou mezinárodních vědeckých periodik. Před 25 lety jsem založil geologickou sekci ISAIE, která u příležitosti mezinárodních geologických kongresů vydává objemné sborníky původních prací v esperantu (GEOLOGIO INTERNACIA). Sborníky vycházejí nákladem významných institucí, např. Institut Geologiczny v Polsku, Akademie věd v Tadžikistánu, Universidade Federal de Pernambuco v Brazílii, Academia Sinica v Číně aj. Ve sbornících se nezapomíná ani na problémy životního prostředí.

Ještě jednu zajímavou událost prozradím. První svazek GEOLOGIO INTERNACIA vyšel v Praze u příležitosti 23. zasedání Mezinárodního geologického kongresu, který byl druhého dne po zahájení rozbit příchodem sovětských tanků na "Kulaté" náměstí v Dejvicích - dne 21. srpna 1968.

Je samozřejmé, že i jako geolog, i jako esperantista, budu volit naši Stranu zelených a že této straně vřele doporučuji používání esperanta.

Josef Kavka
Zelení - 21. června 1990,
číslo 9, ročník I., strana 4)

HETERODOXNÍ ŠACHY

Šachy dvoutahové - Marseillaise chess

Pravidla jako u klasického šachu s následujícími výjimkami:

- 1) Každý tah se skládá ze série dvou následných tahů.
- 2) V každé serii může hráč táhnout jednou figurou dvakrát nebo dvěma figurami po sobě, případně druhým tahem na předchozí pole.
- 3) Šach může být dán také prvním tahem série, ale v tomto případě je druhý tah zakázán.
- 4) Šach musí být odvrácen prvním tahem série, jinak je mat.
- 5) Král nemůže obsadit pole chráněné soupeřovou figurou, ani v prvním, ani v druhém tahu série.
- 6) Braní "mimochoodem" je možné jenom, jestliže pěšec táhl přes dvě pole najednou ve druhém tahu série a braní je povoleno prvním tahem následující série.
- 7) Partie je nerozhodná:
 - dohodou,
 - patem,
 - jestliže hráč nemůže začít nebo ukončit svou serii.

Vzorová hra.

1) e4, Jf6	Jc6, d6
2) Jc3, d4	Jxd4, Jxf3+
3) gxf3, Se3	Sh3, Sxf1
4) Vxf1, Vg1	d5, dxe4
- slabost zvolené obrany a dovoluje silný útok Bílého proti královskému křídlu Černého
- 5) fxe4, Df3 ! tato silná odpověď je důkazem omylu Černého, nyní jak Černá dáma, tak f7 jsou napadeny
 Do8, f6 nedostatečné, cenný pokus by mohl být 5) Do8, g5
6) Vxg7, Dh5+ !!	Kd7, Sxg7
7) Df7, 0-0-0+	Kc6, e6
- 8) b4, b5++

Progresivní šach - Progressive chess

Tahy kameny se provádějí stejným způsobem jako u šachu klasického, až na tyto výjimky:

- 1) Bílý začíná jedním tahem, Černý pokračuje následnými dvěma tahy, bílý pokračuje 3tahovou serií, Černý serií 4 tahů atd.
- 2) Šach lze dát pouze posledním tahem série.
- 3) Šachu se lze bránit jen prvním tahem série, jinak je mat.
- 4) Braní "mimochoodem" je možné jen, jestliže:
 - pěšec táhnul o dvě pole najednou v poslední serii a nešel dále vpřed
 - braní musí být provedeno prvním tahem následující série.

5) Hra je nerozhodná:

- dohodou
- patem
- jestliže hráč, který není šachován, nemůže začít nebo ukončit svou serii
- jestliže během 10ti serií (5 bílý, 5 černý) nedojde ani ke braní ani k tahu pěšců, nemůže-li hráč prokázat, že by v další hře zvítězil.

6) Serie jsou číslovány, jakoby každá série byla samostatný tah.

Poznámka: Dojde-li v serii k nemožnému nebo nejasnému tahu, musí se opravit tento tah, případně tahy následující. Předcházející tahy zůstávají v platnosti.

V turnajích se obvykle hrají 2 partie současně.

Ukázka hry a zápisu:

- 1) d4.
- 2) d5, f6.
- 3) Sf4, Sxc7, Sxd8.
- 4) Sg4, Sxe2, Sxsl, Kxd8.
- 5) Kxd1, Jc3, Jf3, Sd3, a4.
- 6) e5, exd4, dxc3, cxb2, a5, bxa1=D+.
- 7) Kd2, c4, cxd5, d6, Sb5, Vel, Ve8++.

Václav Hlavatý
Tetín 1
507 71 Miletín

Renkontigo de ŝaka sekcio de ĈEA en Poděbrady 6.-8.7.1990

Aligis 22 ges-anoj el Bohemio kaj Moravio. La programo estis bunta. Jam vendrede vespere dum amika renkontigo surprizis duo Tomaŝtiková-Sládeček el E-klubo Ostrava-Poruba, kiuj kantis tradukitajn kantojn. Sabate antaŭtagmeze okazis ŝakturniro, poste trarigardo de la urbo, de ekspozicio "30 jaroj de renkontigoj en Poděbrady", posttagmeze serĉado de trezoro. Vespere venis magiisto s-ro Holeček el Velký Osek ĉe Kolín. Sekvis akordeonisto, popola rakontanto. Estis tombolo kun multaj premioj. Dimanche antaŭtagmeze okazis persipa navigado sur rivero Elbo; la ŝipo estis ornamita per granda verda stelo kun "E". La ĉeestantoj dankis al ĉefa organizanto Láda Fiala kaj lia edzino Halina pro la belegaj tagoj. Fine ankoraŭ kanto komponita kaj kantita de la duo el Ostrava:

Ho Poděbrady en Bohemio,
ni Vin salutas el la kor',
ho Poděbrady en Bohemio
restos en nia rememor'.

Jiří Marx

Neniel mi volas verdikti super ĉeĥa Esperanto-movado, male mia kontribuaĵo volas strebi al resanigo kaj kuracado de malsano, nomata trompo kaj pasiveco. Nia movado festis sian centjarigon. Bedaŭrinde ni ne povis paroli pri enkonduko de Esperanto en lernejaron nek ni povis konstati, ke Esperanto estas oficiale akceptata kiel serioza afero de homoj, kiuj reprezentas nian kulturan kaj politikan vivon. Unuflanke ni konstatas ciniĝismon "tio tamen ne estas mia afero", aliflanke nin renkontas sentimentalaĵoj rememoroj pri tio, kio gravis en nia respubliko, ekzemple Verda stacio. Rilato al pasinteco nin konsolas, sed tio estas draka semado. Antaŭ ni staras perspektivo de tria miljaro. Esperanto eniras jam en duan jarcenton de sia ekzistado.

Por ni necesas demandi: kio kaŭzis niajn malsukcesojn? Kio nin stimulas kaj bremsas. Pri kio ni nur iluzias, kiujn erarojn ni faras, en kio ni blindumas, en kio ni trompas nin mem kaj publikon, propagandante nian aferon.

Por sukcese starti nian laboron mi pensas, ke estas grave: 1. scii, kiel starpunktas al nia afero diversaj sociaj tavoloj, precipe intelektularo kaj laboristaro, nature ankaŭ politikistoj. Tiun realan staton devos al ni montri analizo de membrara bazo de ĈEA, ne pasinta, sed aktuala, nuna. 2. Scii, kiom da membroj de ĈEA vidas en Esperanto sole ludilon kaj ilon por amuzo persona, kiom da membroj estas fakuloj, specialistoj en ĉiuj branĉoj de scienco kaj tekniko, ankaŭ kiom da homoj praktikas Esperanton por pure praktikaj, eble ekonomiaj celoj kaj kiom da homoj kapablas produkti en Esperanto ion kreivan en sfero de instruado, de eldonado de libroj, gazetoj, kiu scias oratoradi, tradukadi en Esperanton kaj el Esperanto nacilingven, interpreti ĉe diversaj sociaj okazoj, simple: kiom da membroj estas kreintoj de veraĵoj kulturaj valoroj. 3. Analize konstati kiom da niaj esperantistoj scipovas kaj regas lingvon sur nivelo de 1000 vortoj (slosila lingvo), kiuj sur nivelo de 10000 vortoj, do populare kaj praktike kaj kiom da homoj kapablas legi kompreneble verkojn vere sciencajn kaj teknikajn, kun ĝuo aŭskultadi kaj legi arte valorajn verkojn de niaj eseistoj, poetoj, prozistoj kaj dramistoj. 4. Kiom da homoj volus aktive partopreni en sfero de eldonado de Esperanto-libroj en eldona kooperativo "Bohemi-Moraviaj Esperanto-Pioniroj", investi sian monon por konstrui tiun ĉi eldonejon. Sen ĝi nia laboro ne povas flori, profiti ekonomie kaj nature ankaŭ ion signifi en sfero de kulturo internacia kaj nacia.

Laŭ kvalito kaj kvanto de tiuj respondoj ni povas prognozi nian futuran sukceson aŭ malsukceson. Tia inventarado de niaj kapabloj farigu elirpunkto de nia laboro. Por ĉiu grupo de esperantistoj ni starigu taskojn adekvatajn, kiuj respondus al ĝia kapablo, lerteco kaj intereso por nia komuna afero.

Ni devas konstati: al nia bohemia-moravia movado esperantista mankas homoj kun alta socia prestiĝo, kiuj influas la socian agadon. Mankas al ni aŭtoroj de lernolibroj kaj imponaj lerniloj, aŭtoroj de artikoloj,

eseoj, dramoj, poemoj, romanoj ktp. Ankaŭ fakuloj kiel sciencistoj kaj teknikistoj, inventistoj, simple specialistoj, kiuj posedas renomon en nacio kaj internacie. Mankas al ni ĵurnalistoj, juristoj, instruistoj, kuracistoj, simple homoj kiajn posedis Esperanto-movado en unua respubliko. Ĝuste tiuj homoj ludis gravan rolon, ĉar ili posedis aŭtoritaton en la kulturo, ekonomio, politiko. Kaŭzis tion ankaŭ iama reĝimo, kiu formale apogis Esperanton, sed reale limigadis aktivadon en tiu sfero. Esperanto ne estis malpermesita, sed ankaŭ ne rekomendita. Pro tio multaj ne aktivis pro timo en niaj vicoj. Tio ŝanĝiĝis. Nun dependas de ni, ĉu ni kapablos eluzi tiun novan situacion, ĉu ni kreos spacon por ilia nacia kaj ĉefe internacia aktivado.

Okazas multaj aferoj, kiuj malutilas nian strebadon. Ni devas do tiujn problemojn publike pridiskuti. Ŝajnas al mi, ke certaj esperantistoj kondukas malamike al siaj kleruloj kaj ĉefe al siaj verkistoj. Kredu, karaj amikoj, sen ili nia movado restos sense signifa kaj seninflua. Esperantistoj devas farigi antaŭiranta avangardo de ĉiuspeca socia progreso en ĉiuj fakoj de homa aktivado. Esperanto ne estas persona ludilo kaj ilo por prizorgi nur praktikajn servojn de ĉiutaga vivo. Nia lingvo devas farigi ilo por helpi al mondo, al nia nacio, al nia respubliko en ĝia ĉiuspeca strebado. Helpante al mondo, mondo helpas al ni, interesiĝante pri aliaj, pri iliaj zorgoj kaj intereso, ili komencos interesiĝi pri Esperanto kaj nia movado.

Ni devas enkonduki en nian societan vivon spiriton de pluralismo demokratia, malaprobi estintan centralismon de Praha, ni devas el vidpunkto ekonomia kalkuli kun sendependeco. Tempo de stata subteno de nia organizaĵo jam pasis. Ni devas entrepreni por vivteni nian organizaĵon kaj tio signifas per ekonomia aktivado perlabori kapitalon. Ni havas nian sorton en niaj manoj.

Estimataj legantoj, estu provokitaj per tiu ĉi artikolo al vigla diskuto kaj rezonado pri problemoj supre indikitaj. Se vi aktive reagos per viaj proponoj, kritikoj, apogoj financaj, tiu ĉi impulso povas esti fruktodona. Do ek al ideoj, konsiloj kaj planoj.

Amike via

Jiří Karen.

El leteroj de niaj legantoj...

Estimata s-o Tíma,
kun granda gojo mi tralegis vian artikolon en Starto n-ro 2 -Grava alvoko. Mi plene konsentas kun via ideo transdoni nian "Verdan ideon" al niaj ĝeneracioj, ĉar ni ofte ne sukcesis ĉe niaj infanoj! Ankaŭ mi provas esperantigi mian plej agan nepinon (10 j.). Ĉi-jare ni denove frekventos SET en Lančov - mi esperas, ke la rezulto estos pli bona ol pasintjare! Ankaŭ mia dua 6-jara nepino ŝatas restadon en Lančov - do mi povas duoble esperi, ĉu ne?

Certe vian bonan ideon apogus/akceptos multaj geavoj kaj mi esperas, ke ni trovos ofereman homon, kiu kapablos la ideon realigi! Ĉu vi mem ne povus preni la taskon sur viajn sultrajn?

Kore vin salutas kaj aliĝas al nia "geava movado"

avino Marie Zýková,
Plzeň

SOVAĜPAPAVOJ

Sur kampolim' sovagpapavo
purpuris inter greno flavo
simile al ruĝega tent'.
La suno super ĝi fosforis;
senbrue preter ĝi zumploris
somere serĉpetola vent'.

Vi kun amato via iris;
papavbukedon jen li siris;
vi gojis; kaj al kampolim'
izola li vin mute gvidis;
kaj tie vi kaj li eksidis;
kaj poste vi sen ĉia tim'

vin sternis sur kamplima bedo
apude kun la ambukedo,
kaj dronis sub multega kis'...
Kaj post longega muta kuso
kaj post premega varma tuso
vi vekis vin el la surpriz'.

Apude la bukedo velka;
enkore rememoro kelka;
la invirgeco ie for...
Nur ĉirkaŭ vi la ĉiam sama
pejzag' kaj bildo panorama;
Milope la papava flor'...

La 6-an de decembro 70-jariĝis
Karolo Piĉ, poeto kaj verkisto,
membro de Akademio de Esperanto.
Ni gratulas kaj aldonas bukedon
da sovagpapavoj.

KVIN JAROJ DE SEKCIO DE INVALIDOJ

Ĉu estas kvin jaroj multe aŭ malmulte? Niaj kvin jaroj estas karakterizitaj per oferema laboro de geopo el Slaný s-ano Vaněček kaj s-ino Malinská.

La datrevena renkontiĝo en Slaný estis kiel ĉiuj ĝismunaj preparita tiel dirite "je unuo". Kion multe da diversaj nia geopo kapablis prepari por ni. La reprezentanta medio de la hotelo Atlas, tio jam kreis solenan atmosferon; perfekta organizo kaj tre riĉa programo: du koncertoj, plantado de du arboj de amikeco, kiu estis fakte internacia - kvar nacioj estas certe sukceso. Trarigardo de la urbo Slaný, de la muzeo, ekskurso al Praha kaj Lány, kie estas somersidejo de ĉeĥoslovaka prezidento, vesperoj kun muziko - kion alian ankoraŭ deziri? Kaj niaj organizantoj dedidis sin al ĉiu vere kompleze kaj humore. Kion deziri por pluaĵ jaroj? Eble pli da kunlaborantoj, kiuj helpas al nia oferema geopo el Slaný.

Václav Šandera,
České Budějovice

Kiel ni supozis, Slaný estigis por ni bela rememoro kaj bona sopiro. Nun, kiam ĉiu travivaĵo trovis propran lokon en memoro, estas pli facile paroli pri homoj kaj aferoj, kunligitaj kun Seminario de E-Invalidoj.

Kial ankoraŭ paroli, se tiom ni pri ĝi diskutis, tiom rakontis al aliaj? Certe tial, ke maturigas en ni konvinko pri neordinara signifo de la renkonto en Slaný. Konstante kortuŝas fakto, ke ĉe hodiaŭa manko de tempo kaj malspaciga hasto estas personoj, havantaj ĉiam por kunestuloj tempon kaj elkoran atenton. Grandan dankon meritas ĉiuj organizantoj kaj helpantoj de la renkonto - afablaj, laboremaj kaj bonkoraj. Tamen tute mankas gustaj denkemvortoj por Sinjorino Jana Malinská kaj Sinjoro Josef Vaněček.

Malfacile estis rimarki, kian ili ripozis, sed senĉese oni vidis ilian ĉeeston, laboron kaj varmajn ridetojn. Ambaŭ ili en ĉiu momento estis nur por bezonantoj. Tiajn geesperantistojn ni imagis en infanago. Kiel bone, ke sorto permesis al ni ilin renkonti.

Aparta fakto ĝojigas senlime, nome Esperanto kiel reala helpilo de amikeca interkompreno. Krom ĉeĥoslovakaj partoprenis en la seminario hungaroj, poloj kaj rusoj. Ĉiu el ili ne nur interesiĝas pri Esperanto, sed malgrandigas per ĝi problemojn de sia sanstato. Evidentiĝis ĉi tio en Slaný. Neforgeŝeblaj estas sagaj vortoj de homo, kiu ĉiutage plej multe parolis publike, kaj mem ne aŭdis sian voĉon. Ravis ĝojo de junulo, skribanta internaciajn frazojn, ĉar li ne kapablis voĉparoli. Estas nur ekzemploj. Realeco de ĉiu partoprenanto bezonus apartan analizon, por plene kompreni la rolon de Esperanto en ĝi. Gravas, ke ĉiu trovis en Slaný sian sunfajreron kaj forprenis ĝin kiel proprajon. Ni ankaŭ.

Varmege ni bondeziras, ke en E-Invalida Sekcio en Slaný ĉio plue tiel bele harmoniu, kiel en kapelo de Rudolf Tenopir.

Halina Kuropatnicka
kaj Jerzy Księski, Wrocław, Pollando

Úspěšní absolventi písemných kursů Ing. Kočvary v 1. pololetí 1990:

Jenčíková Marie, náměstí, 335 01 Nepomuk
Tychtlová Jana, DPD Dvořákova bl. 62, 434 01 Most
Novotná Marie, Sv. Čecha 676, 551 01 Jaroměř

V kursu pro pokročilé:

Šolta Jaromír, Šumperská 172, 500 02 Hradec Králové - Plačice

V prvním pololetí roku 1990 úspěšně ukončili písemný kurs esperanta pro začátečníky pod vedením lektorky Evy Hoffmannové:

Anna Skálová, Čechova 340, Havlíčkův Brod
František Treger, Maxe Dvořáka 785, Hrušovany nad Jevišovkou
Monika Utikalová, Krásné č. 50, Tři Sekery
Ing. Jaroslav Zdvorák, Na pískovně 650, Liberec
Václav Škopek, Vítězného února 275, Týnec nad Sázavou
Jindřich Houser, Lipová u Šluknova č. 330

B l a h o p ř e j e m e !

IFEF kongreso

En la tagoj de la 2a ĝis la 8a de junio 1990 okazis en norvega urbo Hamar jam la 42a kongreso de Internacia Fervojista Esperanto-Federacio IFEF. Inter 393 partoprenantoj el 21 landoj de Eŭropo kaj Usono estis ankaŭ tridekmembra karavano el Ĉeĥoslovakio.

Nialanda karavano forveturis el Prago jam merkredo la 30an de majo en kuŝvagono, kiu farigis nia loĝejo dum la tuta vojaĝo. Tra GDR ni alveturis al la havenurbo Sassnitz sur la plej granda germana insulo Rügen, de kie ni per la trajektoŝipo Sassnitz navigis kvar horojn tra la Balta maro al la sveda haveno Trelleborg. La vetero favoris nian vojaĝon kaj post mallonga vojo per trajno ni atingis la trian laŭ grandeco svedan urbon Malmö. Tie ni elvagoniĝis por trarigardi la urbon ĝis vesperaj horoj.

Nokte ni denova vojaĝas ripozante al plua haltejo, la sveda ĉefurbo Stokholmo. Sekvas tuttaga promenado tra la urbo, dum kiu ni vizitas la regan kastelon, la urbodomon, vastan skanzenon kaj aliajn gravajn lokojn. Denove sekvas nokta vojaĝo, dum kiu ni dormante traveturas landlimon por matene elvagoniĝi en la norvega ĉefurbo Oslo. Ĝis posttagmezo ni promenas en la urbo por poste trajnvojaĝi al Hamar, kiu iam kare nomiĝis "la verda urbo ĉe la lago Mjøsa", ĉar antaŭ 60 jaroj Hamar jam estis grava Esperanto-centro. Hamar estas ankaŭ grava centro de komunikado kaj administracia centro por la fervoja distrikto de Hamar, la urbo kun 16 mil loĝantoj ĉe la granda norvega enlanda lago Mjøsa en pitoreska pejzaĝo. Hamar krome fieras, ke ĝi jam la duan fojon povis okazigi IFEF-kongreson, do en 1965 kaj 1990.

Post unuaj promenoj sur bordo de la lago kaj en la urbo ni sabate vespere partoprenis la interkonan vesperon, dum kiu okazadis la kutimaj ceremonioj - salutado de malnovaj ĝeamikoj, konatigo kun novaj, priparolo de multaj nuntempaj problemoj, ne laste la gravajn sangojn en la meza kaj orienta Eŭropo. Tiuj sangoj esprimis sin ankaŭ en la alveno de multaj gekolegoj el ĉi tiuj landoj - en apartaj vagonoj alvenis krom ĈSD eĉ BDŽ, DR, MAV, PKP kaj JŽ. Por ĉiuj gekolegoj de la menciitaj fervojoj kaj Rumanio estis granda surprizo la invito de LKK al senpaga mangado dum la tuta kongreso!

La Pentekostan Dimanĉon la 3an de junio okazis en bela katedralo de Hamar la ekumena diservo, kiun partoprenis multnombro da gekongresanoj, ankaŭ per tio sian konvinkon esprimante, ke inter homoj devas ekzisti nek religiaj, nek aliaj, ekzemple lingvaj baroj. La tuta diservo okazis nature esperantlingve, al ĉiuj gepartoprenantoj estis disdonita aparte por la diservo verkita kajero.

Post la diservo kolektigis la gekongresanoj en la teatro por partopreni la solenan inauguron de la 42a IFEF-kongreso. Krom la gekongresanoj partoprenis kelkaj oficialaj gastoj - Barbro Erikson por FISAIC, direktoro Ivar Ødegaard por Norvegaj Ŝtataj Fervojoj NSB, Egil O. Larsen, la urbestro de Hamar, Carl Ståp-Bowitz por UEA, Sigmund Kreim por Norve-

ga E-Ligo kaj aliaj. Dum salutvortoj de la landaj reprezentantoj nialanda reprezentanto krom alia tralegis salutleteron al la Kongreso de la ĉefa direktoro de ĈSD ing. Ivo Malina, CSc. IFEF-prezidanto Joachim Giessner skizis en sia parolo la nunan staton de IFEF, sed ankaŭ atentigis pri danĝeraj kaj urĝe solvendaj mondaj problemoj kaj deklaris la 42an IFEF-kongreson malfermita.

Post fotografado kaj tagmango komencis antaŭ la kongresejo la sole-na marŝo tra parto de la urbo al la strato, kiu ricevis la nomon "Esperantogata". La imponan procesion antaŭiris la Fervojistaj Blovorkestro de Hamar, sekvata de diverslandaj uniformitaj fervojistoj. Por nialandaj partoprenantoj estis surpriza la enkonduka marŝo ludata - "Kolín, Kolín" de František Kmoch, kiun oni kantis en ĉeĥa lingvo.

Post la stratobapto ni ĉiuj veturis per autobuso al Jernbanemuseet (Fervojmuzeo), kie troviĝas rica kolekto de historia fervoja ekipaĵo, la plej granda en Skandinavio. Multaj ĝuis la veturon per historia mallarg-spura trajno kun vapora lokomotivo tra areo de la Fervojmuzeo, aĉetis belajn bildkartojn, prospektojn kaj alian materialon pri la eksponatoj, ekz. pri malnovaj lokomotivoj, vagonoj kaj eĉ stacidomoj.

Nialandaj reprezentantoj aktive partoprenis ĉiujn kongresajn aranĝojn kaj kunsidojn, kolektante spertojn bezonatajn por aranĝi venontjare la 43an IFEF-kongreson en Brno.

La ĈEA-prezidanto Ing. Petr Chrdle, CSc. bone estris kunsidojn de la Fake Aplika Komisiono.

Dum publika plenkunsido en du partoj estis pritraktataj multaj gravaj punktoj. Ni menciis novelekton de prezidanto kaj kasisto - la nova prezidanto de IFEF anstataŭ la demisiinta s-ro Joachim Giessner estis unuanime elektita s-ro Per Engen el Norvegio, s-ro Henning Hauge estis reelektita kiel kasisto. S-ro Joachim Giessner estis elektita kiel honora prezidanto de IFEF. La venontjara 43a IFEF-kongreso okazos en Brno en tagoj 11.-17.5.1991.

La kotizo por IFEF, kiu estis nesangita dum plenaj 16 jaroj, estis altigita je 20 % - de 5 al 6 svisaj frankoj.

Estis akceptitaj aligpetoj de du fervojistaj sekcioj al IFEF - Fervojista Sekcio de Slovakio E-Asocio kaj tiu de Estonio.

Kiel kongresloko por la jaro 1992 estis aprobita urbo Münster en Germanio, la 44a IFEF-kongreso tie okazos 16.-22.5.1992.

S-ro Per Engen prezentis marde posttagmeze la ĉefprelegon sub la temo "La Centra Stacio de Oslo". Ĝi estis ilustrita per lumbildoj kaj en kajera formo kaj krome kiel resumo disdonata al la aŭskultantoj.

Dum programero "Fervojaj aktualaĵoj el la diversaj landoj" estis prezentataj ankaŭ du prelegetoj pri nialandaj temoj, en prezento de Magdalena Feifířová kaj Jindřich Tomiřek.

La Terminara Komisiono kunsidis lunde. Kvankam ni nun havas nian Fervojan Terminaron, la TK staras antaŭ giganta laboro, t.e.:

- la Nacilingvaj Vortaroj
- la Difina Vortaro
- la Aktuala Fervoja Vortaro.

Konsiderante tiujn faktojn oni sugestas, ke ni tuj provu en ĉiuj landaj IFEF-sekcioj pligrandigi la nombron de kompetentaj TK-kunlaboran-

toj por kiel eble plej diversaj fakoj.

Se temas pri aliaj kulturarangoj de la Kongreso, ni devas menci la eksterordinaran koncert-travivaĵon en la katedralo de Hamar, kie vespere dum Pentekosta Lundo okazis neforgesebla koncerto kun orgeno kaj virĥoro en altkvalita, animkua prezentmaniero. La virĥoro Løiten Sangforening sub direktantino Inger Pernille Stamrud, kun katedrala organisto Ragnar Røgeberg kaj solkantistoj demonstris altan muzikkulturon de Norvegio kaj prezentis tipan norvegan kaj alilandan muzikon kaj kantojn.

Dum la ĵauda vespera Kultura programo en la Teatro ni denove kun ŝuo aŭskultis kantojn en prezento de la virĥoro Løiten Sangforening, programon de la Tirharmonika klubo de Elverum, spektis aron da dancoj, uzataj dum pasintaj jardekoj en la grandbienoj de la regiono Hedemarken en prezento de la Popoldanco-taĉmento Sølja, kaj vidis specialan folkloran dancon "La Hellinga Salto" uzatan en la suda parto de Norvegio en prezento de juna paro.

Dum bankedo kaj kongresa balo en diversaj salonoj de la hotelo "Victoria" oni laŭdezire dancis kaj amuzis sin.

Dum programero "Prezentado de la 43a IFEF-kongreso en Brno" niaj reprezentantoj vaste informis pri preparlaboroj de la venonta IFEF-kongreso en Brno kaj pri la postkongreso okazonta en Žilina, Slovakio.

Al la kongresa programo apartenas ankaŭ ekskursoj kun celo iomete ekkoni la gastigantan landon. La unua tuttaga ekskurso okazis la merkredon. Per aparta E-trajno por ĉiuj kongresanoj (dankon al LKK!) kaj informataj per trajna laŭparolilo bone gvidata de s-ro Per Johan Krogstie ni veturis orienten ĝis Elverum kaj poste norden laŭlonge de la rivero Glåma, la plej longa en Norvegio, ĝis Røros, iama mineja urbo en la norvega altmontaro, nuntempe moderna industria centro kaj samtempe vivanta muzeo. Ne eblas priskribi ĉiujn vidindaĵojn, kiujn ni spektis. Ni menci almenaŭ du interesajn detalojn: Veturante en la vastaj arbaroj en Østerdalen ni eksciis, ke la vagadantaj tie aroj da alkoj estas vera problemo por la trafiko laŭlonge de soseoj kaj fervojoj. Ofte okazas kolizioj inter bestoj kaj veturiloj. Tial oni en la lokomotivo havas pafilon por povi mortigi vunditajn bestojn. En Røros ni krom alia vizitis la Luther-evangelianan preĝejon kun 1500 sidlokoj, aranĝitaj en etagoj kaj kun la pupitro super la altaro. Por nialandanoj estis surpriza, kiam la preĝeja organisto salutis nian multnacian kompanion per la vortoj "Dobrý den", por poste koncerti iomete post enkondukaj vortoj sur bona orgeno, devnanta el Krnov.

Dum alia tuttaga ekskurso ni denove veturis per la "verda trajno" laŭlonge de longa lago Mjesa nordokcidenten ĝis Lillehammer, loko de la Olimpikaj Ludoj en 1994 kaj administra centro por la gubernio Oppland. Tie ni vizitis grandan popolmuzeon Maihaugen sur areo 369.000 m², kie staras diversaj rekonstruitaj domoj de regiono Gudbrandsdalen. Post komuna, tipe norvega tagmango en loka restoracio, la kongreso oficiale finigis. La kongresa flago estis transdonita al Ing. Petr Chrdle, la prezidanto de LKK por la venontjara IFEF-kongreso en Brno.

Per Esperanto-trajno ni komune veturis al Oslo, de kie ni post adiaŭo kun niaj norvegaj gastigantoj kaj aliaj ĝeamikoj forveturis tra Sve-

dio kaj GDR hejmen. Domage, ke kaŭze de nekonvena konduto de la du nialandaj grupoj Danlando ne permesis veturon de nia vagono tra Kopenhavn al Hamburgo kaj Hannover en FRG, kiel estis planite. Tamen ni revenis kontentaj kaj kun animoj plenaj de belaj travivaĵoj kaj bonaj rememoroj.

Jindřich Tomášek

Parto de nialanda karavano en la strato ESPERANTOGATA en Hamar post la solena nomŝanĝo de tiu strato

Alia lokomotivo kun IFEF-emblemo, kiu veturigis E-trajnon dum alia tuttaga ekskurso al Lillehammer kaj poste al Oslo

INTERLINGVISTIKA SEMINARIO

En la tagoj 29-a ĝis 31-a de marto 1990 okazis jam la dua interlingvistika seminario, kiun organizis Slovaka Esperanto-Asocio kunlabore kun la Lingvosciencia Instituto de Ĥ. Štúr de la Slovaka Akademio de Sciencoj en ties sidejo en Bratislava.

La seminarion malfermis d-ro S. Košecký. En la nomo de la Lingvosciencia Instituto alparolis la ĉeestintojn prof. d-ro Ján Horecký, DrSc., kiu akcentis la signifon de interlingvistiko kaj esperantologio por la ĝenerala lingvoscienco kaj de komparado de la evoluo de la funkcianta planlingvo kun la evoluo de etnaj (precipe internaciaj, sed ne nur) lingvoj. Li atentigis pri la fakto, ke Esperanton oni devas esplori nur kiel plene funkciantan planlingvon, kiu ĝi sendube estas, por povi malkovri ĝiajn ecojn. Li bonvenigis ĉiujn sub la tegmento de la Lingvosciencia Instituto kaj same deziris al ili sukcesan traktadon.

Laŭ la programo prelegis entute 17 lingvistoj el entute 10 fakultatoj de universitatoj (ev. altlernejoj), krome lingvistoj el la Lingvosciencia Instituto. La partoprenintoj auskultis dum la seminario jenajn prelegojn (laŭvice):

- prof. Alexander D. Duličenko, DrSc. (Universitato Tartu): Lingva kreado kiel lingvistika kaj interlingvistika problemoj;
- prof. PhDr. Josef Skácel, DrSc.: Lingva diagnostiko de nuntempa socio kiel ero de lingvoplanado;
- PhDr. Slavo Ondřejovič, CSc.: La rilato de konscia kaj spontana en la evoluo de naturaj lingvoj;
- doc. PhDr. Pavol Žigo, CSc.: La kategorio de tempo kiel konscia elemento en la lingvoevoluo;
- doc. PhDr. Marta Martonová, CSc.: La internaciigo en terminologio;
- PhDr. Milada Jankovičová/doc. Žigo: Al la demando de nacia kaj internacia en proverboj;
- PhDr. Sáva Heřman, CSc.: Lingva interkomunikado en nuntempa mondo;
- doc. PhDr. František Šimon, CSc.: La latina - la lingvo de scienco en pasinteco kaj hodiaŭ;
- PhDr. Oľga Škvareninová: La angla kaj interlingvistiko;
- Ing. Miroslav Hysko: Occidental-interlingue-teorio kaj historio de la projekto de internacia lingvo;
- PhDr. Věra Barandovská: La kontribuo de IALA al la problemoj de lingvoplanado;
- prof. PhDr. Ján Horecký, DrSc.: Geneza strukturo de vortprovizo en Esperanto;
- PhDr. Magda Šaturová: Ekvivalento en dulingva vortaro el la vidpunkto de la leksiko de Esperanto;
- PhDr. Erich Spitz, CSc.: Al la problemoj de lingvaj ebnoj en la ĉeĥa, germana kaj Esperanto;
- PhDr. Stanislav Košecký, CSc.: Al kelkaj trajtoj de naturalismo en la autonoma vortfarado de Esperanto;

- PhDr. Jozef Sipko: la rus-esperantaj lingvaj kontaktoj;
- Jana Matzová: Pri la ekonomiesco de Esperanto kaj ĝia signifo por la lingvoinstruado.

La enhavon de unuopaj prelegoj montros la almanako, kiun oni planas eldoni. Generale estas konstateble, ke la seminario farigis bonega bazo por la pluevoluado de interlingvistika pensado en Ĉeĥoslovakio.

Gravan paŝon al ebla ŝanĝo de la sinteno al interlingvistiko en la direkto de ĝia "instituciigo" prezentas du rezolucioj akceptitaj kaj subskribitaj de ĉiuj partoprenintoj dum la dua labortago, en kiuj oni rekomendas fondi fakojn de interlingvistiko ĉe la fondota "Silezia universitato" en Moravio kaj same ĉe la Filozofia fakultato de Komenský-Universitato en Bratislava.

Al la seminario apartenis ankaŭ ekspoziciode interlingvistika, esperantologia literaturo + E-gazetaro, kiu vekis apartan intereson ĉe ne-esperantistaj lingvistoj. (Laŭ -stk- en Esperantisto Slovaka n-ro 3/90)

Ghislaine Tilleux - Bruno Disano: Zamenhof
En la ĉeĥan tradukis Miroslav Malovec, eldonis Klubo de esperantistoj en Brno en junio 1990. Formato A5, 36 pagoj.

Bildstria rakonto pri la vivo de Zamenhof kaj pri kreo de Esperanto. Utiĝas kaj konvinkiga legaĵo por infanoj, sed ne nur por ili. En la unua duono de la broŝuro la historio de la vivo de Zamenhof estas en la ĉeĥa lingvo, en la dua duono la samaj bildoj ripetigas kun la Esperanta teksto. Sekve oni povas kompari ambaŭ duonojn kaj tiel lerni la lingvon. Interna dupaĝo enhavas poresperantajn argumentojn kaj koncizajn klarigojn pri la Esperanta gramatiko. Gratulinda sukceso de la Klubo de Brno. Bela donaceto por infanoj, vendata en la oficejo de ĈEA por 12 kronoj. Se la broŝuro estus kolora, ĝi povus vendiĝi ankaŭ en ĵurnal-kioskoj.

Slaný
16-paĝa A5-formata broŝuro pri urbo Slaný. Eldonis baza organizaĵo de ĈEA "Paco kaj amikeco" en Slaný, redaktis Jana Malínská, tradukis ing. Emil Kaisr, ilustris Josef Vaněček.

La broŝuro prezentas koncize, sed en leginda formo la historion de urbo Slaný. Ĝi estas simpla stencilaĵo, sed belaspekta, klare presita, kun multaj ilustraĵoj. Ĝi malkaŝas la spertajn eldonantojn de la Informilo de la sekcio de E-invalidoj.

5 jaroj da laboro, zorgoj, espero eĉ ĝojo
12-paĝa A5-formata broŝuro verkita de Jana Malínská kaj Josef Vaněček kaj eldonita de BO de ĈEA "Paco kaj amikeco" en Slaný, 1990

Detala raporto pri la historio kaj aktivecoj de la sekcio de E-invalidoj ĉe ĈEA. Fine estas aldonita konciza historio de la E-movado en nia respubliko.

Helena Filová

Ŝ u i s t a r a k o n t o

Kiam mi estis malgranda knabino, mi tre ŝatis rigardi majstron ŝuiston ĉe lia laboro. Mi flaris odoron de ledoj kaj admiris liajn spertajn manojn.

Majstro ŝuisto havis sian laborejon en nia strato. Kaj kiam mi iris el lernejo, mi ofte vizitadis lin. Li estis maljuna kaj babilema kaj homoj rakontis, ke majstro ŝuisto, kiam li estis juna, eĉ studis en la ĉefurbo. Sed li sian studadon ne finis kaj pro tio li devis fari tiun metion.

Mia majstro ŝuisto tre multe legis kaj sciis rakonti nekutime belajn fabelojn kaj rakontojn. Kaj kiam mi ne sciis fari miajn hejmajn taskojn, mi iris al majstro ŝuisto kaj li ĉiam bone konsilis al mi.

Miaj gepatroj longe ne sciis pri nia amikeco. Kiam mi unufoje diris al ili pri tio, mia panjo tre severe malpermesis la mi vizitadi mian maljunan amikon. Laudire - kion parolus homoj?

Sed mi estis neobeema infano kaj vizitadis mian maljunan amikon sekrete. Tamen de tiu tempo mi sidis en lia laborejo malantaŭ malpura, dika kurteno. Kiam klientoj vizitis majstron ŝuiston, ili neniam vidis min. Mi estis kaŝita tre bone. Tra malpura kurteno mi aŭdis interparolojn de klientoj kaj mi senpacience deziris, ke ili rapide foriru, por ke majstro ŝuisto povu denove rakonti al mi. Mi havis en tiu tempo nur dek jarojn, sed majstro ŝuisto parolis kun mi, kiel kun matura knabino.

Foje mi sidis, kiel kutime, post malnova, malpura kurteno. Sed majstro ŝuisto ne havis kutiman bonhumoron. Li silentis kaj gemis.

"Sinjoro majstro, kial vi estas hodiaŭ tiel malĝoja?" mi demandis al li post longa silento.

"Ĉu malĝoja? Ne, mia malgranda submajstrineto. Mi nur pripensas pri io," li respondis al mi afable.

"Kaj ĉu vi ne povas diri al mi tion?"

"Tio ne estas por infanoj. Precipe ne por malgrandaj knabinoj."

"Sed mi estas preskaŭ plenaĝa! Post du jaroj mi havos dek du jarojn!"

"Do - bone. Kiel vi opinias!" Kaj mastro ŝuisto momenton pripensis.

"Jes," diris li fine, "hieraŭ mi legis en unu malnova ĵurnalo interesan rakonton. Kaj mi devas pensi pri tio ankoraŭ hodiaŭ. Iome nekredebla okazaĵo - - - Ĉu vi auskultas min, mia kara?"

"Jes, sinjoro majstro," mi ekĝemis streĉoplena.

"Do - en iu urbo" - li komencis rakonti - "en iu urbo vivis unu homo. Li estis ankaŭ ŝuisto. Lia laborejo estis malgranda kaj malpura,

kun ne tro pura fenestreto, kiu montris nur peceton de trotuaro, ĉar la laborejeto estis en keletago. La majstro ŝuisto estis jam maljuna kaj li vivis en sia laborejo tute unusola.

Kvindek jarojn tiu ŝuisto rigardis tra la malalta fenestreto la trotuaron, sur kiu li vidis nur piedojn de preterpasantoj. Oni povas diri, ke li travivis preskaŭ tutan sian vivon nur inter suoj. Kiam li ĝuste ŝuojn ne riparis kaj ripozis, li denove vidis tra la vitro de sia fenestreto nur piedojn kaj suojn de siaj homfratoj.

La ŝuisto dum tiuj longaj jaroj ellernis koni homojn tre precize nur laŭ iliaj piedoj kaj suoj. Li jam ne devis vidi iliajn vizaĝojn: li sciis, ke rugaj suoj, kiuj preterpasis lian keletagan fenestreton, apartenas al fraŭlino, iranta rendevuon. Kaj grandaj, nemodernaj, malnovaj suoj apartenas certe al avineto, kiu iras aceti.

Sed nia majstro ŝuisto sciis solvi ankaŭ specon de profesio kaj laŭ maniero de irado li ekkonis eĉ karakteron de homo.

La irmaniero, piedoj, ŝuoj kun iliaj kalkanumoj kaj plandumoj - nur laŭ tio li konis homojn pli bone, ol ĵugisto de tiu urbo. Tiu lia peceto de trotuaro estis ege rica mondo, kiun konis nur li kaj kiu apartenas nur al li. -

Foje, en aŭtuno, la majstro ŝuisto post laboro sidis en sia laborejeto kaj rigardis - kiel kutime - la preterirantajn piedojn kaj suojn. Malrapide krepuskigis. La majstro ŝuisto jam volis lumigi sian lampon, kiam - -

Preter la fenestro iris piedoj. Ŝajnis esti ordinaraĵ piedoj en ordinaraĵ, nigraj suoj, kiuj apartenis al iu juna viro. Sed la ŝuisto en tiu momento paligis. Li forgesis sian lampon kaj elkuris el sia laborejo. La piedoj, kiujn li ekvidis, rapidis al io nebena. Tion la majstro ŝuisto ekkonis tute certe: tiu maniero de irado apartenas nur al homo, kiu iras fari ion malbonan...

La majstro ŝuisto eĉ ne fermis la pordon de sia laborejo kaj kuris post la nekonata viro.

Sur la strato eklumis lanternoj.

La nekonata junulo rapide trairis lumplanan straton kaj eniris malhelan parkon. En la venonta momento silueto de la juna viro ekstaris ĉe malnova, malhela muro.

Kun batanta koro la majstro ŝuisto alproksimigis sin al la juna viro kaj metis sian malmolan manon sur lian sultron.

La junulo ekkriis kaj rapide turnis sin.

"Ne faru tion, kion vi volas fari - - mi petas vin!" diris al li la majstro ŝuisto mallaŭte.

"Kiu vi estas, sinjoro?" demandis la junulo raŭke. "Kaj kiel vi povis scii, ke mi - -"

"Mi estas nur maljuna, laca homo. Kaj mi ekkonis ĉion nur laŭ viaj piedoj."

"Mi ne komprenas - -" ekflustris la viro. Kaj en la sekvanta sekundo li ekpalpis rapide sub sian mantelon. Eĉ en la mallumo ekbrilis klingo de tranĉilo.

"Frenu tion," diris la juna viro kaj aldonis rapide: " - - Ĉi estis ĉio por mi. Ĉis tiu momento, kiam alvenis li. Mia plej bona amiko. Kaj nun li ĉiutage tra ĉi tie iradas. Al si. Mi volis - - sed nun mi jam ne povas - - . Mi foriros el ĉi tiu urbo ankoraŭ hodiaŭ."

"Jes, sinjoro. Foriru el ĉi tiu urbo ankoraŭ hodiaŭ. Mi ankaŭ iam ĉi tiel foriris - - ."

Kaj post tio la juna viro malproksimigis jam senvorte. Liaj piedoj iris peze kaj malrapide, kiel piedoj de tre maljuna homo...

Tion mi legis en tiu malnova ĵurnalo," diris la maljuna ŝuisto kaj eksilentis.

Mi sidis senspire kaj rigardis mian majstron ŝuiston. Nur malnova horloĝo sur la muro rompis silenton en la laborejeto kun malalta fenestro, montranta nur peceton de polveplena trotuaro.

Kaj antaŭ mi, sur la malgranda tableto inter malnovaj aĉaĵoj brilas nova, longa, tre akra tranĉilo.

Valorkurioza poŝtmarko

Tiu ĉi evento efektive okazis al mi antaŭ kelkaj jaroj...

Foje mi kompletigis poŝtmarkojn por sendi ilin al miaj fremdaj amikoj. Ĉe la tablo eksidis ankaŭ mia sesjara filino. Sur unu poŝtmarko ŝi pentris bildeton - knabinan kapon. Sed mi tion ne vidis, eĉ mi ne sciis pri tio.

Preskaŭ post unu jaro mi ricevis leteron el Brazilo kun poŝtmarkoj. Kaj mia filino ĉe vido de la poŝtmarkoj tuj surprize ekkriis: "Jen la poŝtmarko estas mia, vere, la bildeton sur la poŝtmarko mi pentris mem," embarase ŝi aldonis kaj emfazis: "Jes, la poŝtmarko estas efektive mia!"

Ŝi pravis, la poŝtmarko estis ĉeĥoslovaka, kun alpentrita knabina vizaĝo. Mi tuj komencis sekvi la spurojn de la vojaĝo de nia poŝtmarko.

Mia brazila amiko sciigis min, ke ĉi tiun poŝtmarkon li ricevis certe el Kanariaj insuloj. Kaj poste li plu eksciis, ke lia kanaria amiko ricevis la poŝtmarkon versaĵne el Svedujo. La nomo de la sveda sendinto estis al mi jam bone konata, ĉar ni kune korespondas jam longan tempon. Finfine, la afero estis jam tute klara.

La poŝtmarko, kiu havas odoron de malproksimaj ekzotikaj landoj, estas por mi nun treege valora kuriozaĵo, dank' al Esperanto.

Jozef Ilečko, Bratislava

lingva angulo

Proceso

Ne pri la maljustaj verdiktoj en nia politika historio dum la regado de komunistoj mi deziras trakti, sed tute ĝenerale pri tio, kion PIV (1970) difinas jene: "Natura sinsekvo de fenomenoj, disvolviga sen efiko de iu ekstera forto kaj rigardata en sia tuteco, iompostoma progresado kaj finaj rezultoj." Ĉu ne pri la difino mem mi volas cerbumi. Interesas min ĉi-konekse la sola vorto kaj ĝia stranga sorto en Esperanto.

La vorto proceso estas prenita el la latina substantivo processus, kiu kreigis el la supina formo de la verbo procedere = ekiri, iri antaŭen, plupaŝi, progresi k.s. La substantivo transiris en multajn lingvojn, el kiuj ni hazarde elektu dek: cs: proces, de: Prozess, en: process, es: proceso, fr: proses, processus, hr: proces, it: processo, po: proces, ru: процесс, sk: proces.

Ni konstatas, ke iuj lingvoj fidele konservas la originan SS kiel garanton de la ĝusta S-prononco (kaj de la S-prononca ekvivalento angla). Aliaj lingvoj simpligis la originan ortografion al unusola S, por ke redonigu la prononco sama. En tiu ĉi kunteksto aperas nepre kurioza la formo lancita en PIV: "procezo". PIV registras ĝin apud proceso, al kiu oni klopodas atribui la signifon prefere jursciencan. La klopodo neniel estas plene konsekvenca: "procezo" = proceso 2...

La vorto "procezo" estas malbonsanca, ĉar ĝi spitas kaj la skribmanieron, kaj la prononcmanieron, ĉu de la fontolingvo, ĉu de multaj lingvoj modernaj. Por pruvi la ĵusan tezon precipe el la vidpunkto esperantlingva, ni referencu al la tre utila vortaro IVE (1989). Ĝia inversa listigo donas eblecon sinoptike demonstri, ke 93 radikoj prenita el PIV, PIVS (1987) kaj EB (1988) finiĝas je -ez:

1 Zamez, 2 obez, 3 diocez, 4 procez, 5 diapodez, 6 ardez, 7 fez, 8 Efez, 9 ekzegez, 10 VogeZ, 11 piez, 12 lapiez, 13 Jez, 14 MarseljeZ, 15 IrokeZ, 16 markeZ, 17 aleZ, 18 KaleZ, 19 ValeZ, 20 bleZ, 21 BleZ, 22 RabeleZ, 23 anleZ, 24 kompleZ, 25 ArleZ, 26 mez, 27 NemeZ, 28 hamatemeZ, 29 intermez, 30 tmez, 31 geneZ, 32 GeneZ, 33 morfogeneZ, 34 abiogeneZ, 35 biogeneZ, 36 embriogeneZ, 37 filogeneZ, 38 partenogeneZ, 39 ontogeneZ, 40 frenez, 41 magnez, 42 kinez, 43 telekinez, 44 kariokinez, 45 majoneZ, 46 poloneZ, 47 PeloponeZ, 48 VeroneZ, 49 poez, 50 limfopoeZ, 51 leukopoeZ, 53 trapeZ, 54 aposiopeZ, 55 speZ, 56 pareZ, 57 breZ, 58 hereZ, 59 diereZ, 60 sinereZ, 61 TereZ, 62 interez, 63 histareZ, 64 freZ, 65 kreZ, 66 katakreZ, 67 kataforeZ, 68 preZ, 69 apreZ, 70 diureZ, 71 enureZ, 72 tez, 73 diateZ, 74 metateZ, 75 antiteZ, 76 paracenteZ, 77 epenteZ, 78 parentez, 79 fotosinteZ, 80 sintez, 81 hipoteZ, 82 proteZ, 83 ArteZ, 84 korteZ, 85 mortez, 86 esteZ, 87 radiesteZ, 88 anesteZ, 89 kinesteZ, 90 prosteZ, 91 Suez, 92 vez, 93 paveZ.

El ili solaj dek (nome 6, 24, 26, 40, 52, 55, 58, 68, 72, 78) estas fundamentaj. Sur ili estu al ni permesate tieldiri "kontroli" fonetikan

senton de nia Majstro:

6 ardezo, fr: ardoise, it: ardesia

24 komplezo, fr: complaisance

26 meza, gr: mezon = komparativo de megas, do io inter "granda" kaj "plej granda"

40 freneza, it: frenesia

52 pezi, fr: peser, it: pésare

55 spezo, it: spésa

58 herezo, fr: hérésie

68 prezo, it: prezzo

72 tezo, gr: tesis, la: thesis, fr: these

78 parentezo, v. 72.

Jen do: Esperanto prave kopias la Z-prononcon de la intervokala S; escepton faras 55 kaj 68, kiujn la italoj prononcas S kaj C respektive: notindas, ke - konsekvence - en la vorto spezo, tiu Z ne venas el fontolingva SS, en la vorto prezo (latine pretium, kun la C-prononco identa kun la itala) same ne. Male, la fundamenta vorto prezo logike venis el la latina: pressum. Ankaŭ okaze de 26 ne temas pri intervokala S, sed pri la greka Z (dzeta).

Konkludo: Zamenhof neniam transformis SS de fontolingva al Z de Esperanto!

Duapase, ni esploru, kiel procedis liaj posteuloj, riĉigante la vorttrezoron de Internacia Lingvo:

1. La Z-prononco de Esperanto identigis kun la fontolingva, se rolis tie la intervokala S, en jenaj okazoj: 1-3, 5, 7-10, 12-25, 27-28, 30-39, 41-51, 54, 56-61, 63-67, 70-93.

2. La Z-prononco de Esperanto identigis kun la greka Z en jenaj okazoj: 11, 29, 53.

3. La Z-prononco de Esperanto diverĝas de la fontolingvaj (latina, itala) C en 62 kaj 69. Okaze de 62 eblas diskuti la etimologion. Ne sciante, kiu lancis la vorton interezo, mi povas nur konjekti, ke ĝi estas prenita el it: interézza. Okaze de 69, notinda, sed por ni ne relevanta, estas la fakto, ke la verbo aprezi havas sian konkurencon apreci.

Restas do la unusola okazo n-ro 4, nome la fatala barbohava angeliĉo "procezo". Kia bonsanco, ke neniu imitis ĉi tiun fonetikan monstron! Ne kreigis ekz. "kongreso" por ĉiuspecaj kongresoj, dum "kongreso" estus rezervata sole por Universala Kongresoj! Ĉu mi timas mencii pluajn absurdajn, por ke ili hazarde ne kontrabandiĝu en iun vortaron. Ja el PIV, la "procezo" disvastigis en ĉiujn eblajn vortarojn, ĉar la esperantistoj kutime konsideras la sendube valoran verkegon kiel netusenadon kaj netuseblan...

Kion do rekomendas mi? Vaste apliki la vorton proceso ankaŭ en la PIV-a signifo 2 kaj laueble eviti la fonetike kriplan formon "procezo", per kiu incitigas oreloj.

Referencoj:

Josef Kavka

EB = Rüdiger Eichholz (1988): Esperanta Bildvortaro. 880 p. - Esperanto-Press, Bailieboro. Paderborno.

IVE = Bernhard Pabst (1989): Inversa Vortaro de Esperanto. 91 p. - Esperanto-Centro

PIV = Gaston Waringhien k.a. (1970): Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto. 1300 p. - Sennacieca Asocio Tutmonda, Paris.

PIVS = R. Leveaud; G. Waringhien k.a. (1987): Plena Ilustrita Vortaro de Esperanto. Suplemento. 95 p. - Sennacieca Asocio Tutmonda, Paris.

La unuan semajnfino de junio (1.-3.6.1990) kunveturis 69 partoprenantoj de la tradicia renkontigo B-B-B, ne nur el Brno, Bratislavo kaj Budapeŝto, sed ankaŭ el aliaj urboj de Ĉeĥoslovakio, en la junularan hotelon Družba ĉe valbaraĵa lago ĉe Brno. Programo de la renkontigo komenciĝis vendrede post vespermango per ŝipa ekskurso sur la valbaraĵa lago. Sabate okazis tuttaga perbusa ekskurso "Kie batalis Napoleono", dum kiu la partoprenintoj vizitis kastelon kaj ekspozicion en urbo Slavkov, plus Monumenton de Paco sur la monteto ĉe vilaĝo Prace kaj batalestreĵon de Napoleono (monteton Žurán), antaŭvespere poste pupteatron esperantlingvan prezentadon "Ludo pri Dorota" en teatro Radost en Brno. Post reveno al hotelo kaj vespermango okazis societa amuza vespero dum kiu prezentis sin ankaŭ iluziisto s-ano Rýznar el Pardubice. Dimanĉe antaŭtageme okazis projekciado de diapozitivaj pri Brno kaj aliaj moraviaj urboj. Ĉar la vetero estis favora kaj dum la tuta renkontigo regis vera samideana etoso, do ĉiuj partoprenintoj disiris hejmen tre kontentaj kun saluto: "Ĉis revido venontjare en Bratislavo!"

Havířov

La 24-an de majo 1990 projekciis nia prezidanto Zdeněk Heiser diapozitivajn pri malnovaj ĉeĥaj pentristoj kaj skulptistoj, bildojn de mondkonataj pentristoj el aliaj landoj kaj epokoj (ankaŭ de Picasso kaj Dalí) kaj fine siajn plurajn moderne konceptitajn bildojn (li estas instruisto de pikturo). Ĉion li komentariis tre konvene. S-ano Miloslav Pastrnák informis pri enhavo de la ĈEA-bulteno. - La 21-an de junio rakontis s-ro S. Chmíř pri sia libertempo en Turkio kaj la 28-an de junio, okaze de fino de la laborsezono 1989/90, okazis la tradicia pikniko, por kiu oni sukcesis trovi novan lokon en Havířov-Sumbark.

Ast.

ITREE 90

Ĉi-jare okazis jam la XIII-a ITREE-renkontigo (7.-11.V.) en Eromontara urbeto Antonshöhe. Partoprenis ĝin 41 ĉeestantoj, krom germanoj kaj ĉeĥoj ankaŭ 1 litovo, 1 s-ino el Leningrado kaj 2 hungaraj geedzoj. Ĉio estis perfekte aranĝita - logado, mangado, piedaj kaj busaj ekskursoj. Ni vizitis kelkajn tre interesajn muzeojn, preĝejojn ktp. Nur unu afero estis por ni ĉeĥoj malbonŝanca: la aliigita monkurso estis tre malfavora por ni. Multaj aliigitaj ges-anoj pro tio ne alveturis. Ni esperu, ke post 2 jaroj (venontjare - 1991 - ITREE okazos en ĉeĥa flanko de Eromontaro) ĉi tiuj mon-aferoj iel solvigis! Mi volus danki al s-ro Eichler kaj al liaj klubaj helpantoj, ke ni povis travivi kelkajn belajn tagojn en amika sincera medio dank' al ilia oferebla laboro.

Žy - Plzeň

Kašperské Hory

Nia pilzana klubo aranĝis jam la duan renkontigon en ŝumava urbeto Kašperské Hory - de la 28-a de aprilo ĝis la 1-a de majo. Denove la renkontigo estis tre sukcesa. Bele ekipita uzina kabano, kie ni komforte logis, mangis, vespere amuziĝis, estis plenplena. Alveturis grandnombre niaj karaĵaj geamikoj el Strakonice, el Praha kaj Mělník. La vetero favoris nin, promenejo ni guis belegan panoramon de Ŝumava-montaro, la sunon, amikan etoson kaj ankaŭ bonan Esperanton! Dank' al s-ro Klíma, Vmáčka kaj Pech ni ĉiuj travivis du belajn tagojn.

Kun granda funebro ni eksciis pri forpaso de s-ro Jaromír M e l i c h a r , laboranto en la ĈEA-oficejo. Li mortis post mallonga malsano la 23-an de junio 1990 en aĝo de 75 jaroj. Honoron al lia memoro!

Influo de patogenaj zonoj al nia sano

La prevento, unua helpo ĉe malsano, kondiĉoj necesaj por sukcesa kuracado de homo, strebado kontraŭ tumormalsaniĝoj...

Lastatempe en nia lando oni diskutas pri tio, kio estas la patogenaj zonoj kaj kiajn malfacilaĵojn ili povas kaŭzi. Ni difinas la patogenajn zonojn kiel neregulajn partojn de spaco malutilajn por la homa organismo, sargitajn de konataj kaj ankaŭ ĝis nun nekonataj specoj de radiado aŭ miksaĵoj de tiuj ĉi radiadoj, eventuale de altigita koncentriĝo de iuj ĉemiaj substancoj, trovigantaj sur aŭ eĉ sub la limo mezurebla per ordinare alireblaj aparatoj. Parto de tiuj ĉi sanminacaj zonoj estas konata sub la nomo geopatogenaj aŭ geonomalaj zonoj (en ĉinio nomataj "drak-vejnjoj"). Ilia efiko plifortigas inter la noktomezo kaj kvara horo matene kaj en la periodo de plenluno. En tiu tempo ili povas kaŭzi rimarkindajn psikaĵojn kaj fizikajn malfacilaĵojn. La estiĝo de incitazonoj dependas de la strukturo kaj kvalito de geologiaj tavoloj, de la fontoj de subtera akvo kaj de pluaĵoj, ĝis nun nekonataj faktoroj. Oni parolas pri sangoj en la elektra kaj magneta kampoj de la tero, eventuale pri perturboj en la gravita kampo, iam pri "tera radiado". La intensecon de tiu ĉi radiado determinas jam de praaĵ tempoj vergetuloj. Dum ne ekzistas universala mezuraparato, kiu kapablas anstataŭi la subjektivan indikon de vergetulo. Dum konstruado de novaj domoj estas necese atenti pri tio, ke tra la logataj ĉambroj de la konstruaĵo trairu kiel eble plej malmulte da incitazonoj. En la mondo per solvado de konstruprojektoj konsidere al la rezultoj de geobiologia esploro okupiĝas multaj firmaoj. La gusta lokigo kaj interna solvo de konstruaĵoj havas ja eksterordinaran signifon por laborkapablo, psika

trankvilo kaj sanstato de homoj, kiuj en ili longtempe restadas. Estas interese, ke kun la kreskanta distanco disde la tero la intenseco de la zonoj ne malaltigas, sed iom plialtigas kaj iliaj strioj larĝiĝas. En montaroj la geonomalaj perturboj estas malmultaj, tial tie ankaŭ ofte plibonigas nia sanstato, tial ni trovas en montaroj plej multe da longagaj homoj. Kompreneble temas pri simpligita unuflanka pritakso, la aferon koncernas ankaŭ multaj pliaj faktoroj kiel la kvalito de atmosfero, nombro de stresoj kaj simile. La geonomalaj zonoj estas ofte kompletigitaj de civilizaciaj influoj, kiujn ne eblas preterlasi ĉe konstato de patogenaj zonoj.

Ni flankenlasu la demandon de origino de patogenaj zonoj kaj ni direktu nian atenton al la praktika ekpliko pri tio, kiajn malfacilaĵojn ili kaŭzas.

La patogenaj zonoj helpas al estiĝo de vasta skalo de diverse gravaj sange-naĵoj. La grado de sanperturbigo dependas de la suma restadtempo en la zonoj, de ilia intenseco, sed ankaŭ de la defendokapablo de organismo de la trafita homo. La kompleta rezistkapablo kompreneble dependas de la tipo de homo, de lia korpostato kaj de tuta lia vivostilo. Ĉe bona denaska sanstato kaj laŭeble sana vivmaniero (adekvata movigo, nutraĵo, intereso kaj interhomaj rilatoj) eblas rezisti al la patogenaj zonoj relative longe.

La plej danĝeraj estas la zonkru-cigoj. En tiuj ĉi lokoj la intenseco de zoninfluo kutime mortige fortigas kaj eĉ tute sanaj individuoj kapablas rezisti ilian influon nur dum limigita tempo. Nur en tute esceptaj kazoj la zonoj kru-

cigante sin reciproke malfortigas aŭ nuligas.

El vidpunkto de patogenaj zonoj estas por la homo sano decidaj la lokoj de longdaŭra restado. Tio signifas la laborlokon (se la homo dum laboro daŭre sidas aŭ staras) kaj plue la lokon de ripozo. Sed la plej grava estas la lokigo de lito. Nokte la homo devus ripozi, regeneri la fortojn, la organismo havas tempon por ripari etajn aŭ pli grandajn difektojn estigintajn dum la tago. Se ni dormas sur nekonsvena loko, la organismo anstataŭ ripozi devas mobilizi rezervajn fortojn por defendi sin kontraŭ influo de la zonoj. Dum ĝusta tempo tiu eblas, sed la rezervoj iam malgrandigas. Venas tempo, kiam la organismo ne havas sufiĉon da energio por riparo de la plej banalaj perturboj. Iauvice plimultigas pluaj kaj pluaj perturboj kaj ni trovigas en la sorĉa cirklo de malsanoj, kiuj dum la tempodaŭro fariĝas kronikaj. Se ni longdaŭre kuŝas en la zono, kies intenseco respondas al tri-kaj pli-oblaj krucigo de plej ordinare trovigantaj zonoj, krite kreskas la probablo de apero de tumeraj malsanigoj.

La lokigo de zonoj plej ofte determinas, kiuj organoj estos dum jaroj difektitaj.

La krucigo de zonoj en loko de la torako plej ofte kaŭzas malsanigon de la bronkoj, pulmo, koro, dolorojn de la toraka vertebraro.

La krucigo en loko de la ventro antaŭdeterminas inflamojn de la galveziko, digestadmalfacilaĵojn, malsanigon de la pankreaso (iam diabeto), la kistojn, dolorojn en la lumba parto de la spino.

La krucigo en loko de la pelvo helpas al ekmalsanigo de la renoj, virinaj organoj (ginekologiaj inflamoj, kistoj, iam eksterileco). Ofte aperas doloroj en la sakro, doloroj de la koksoj, iskiatiko.

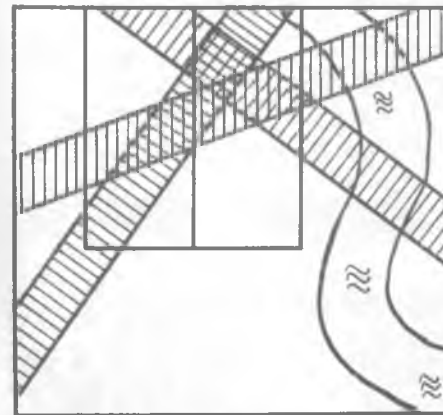
La krucigo trans la gamboj subtenas ekeston de varikoj, lacio kaj krurdoloroj, iam ekeston de svelaĵoj aŭ inflamprocesoj.

En kazo de zonoj trairantaj la lokon de la kapo kaj kolo povas esti esence ĝiaj ajn san- aŭ psikaj malfacilaĵoj, ĉar estas trafita nia "direktadcentro". La skalo de perturboj estas la plej vasta: laciĝo, deprimigo, inci-

tigo, agresemo, memordifektiĝoj, iam maldormemo, inflamoj de kavaĵoj, koldoloroj, doloroj de kolospino, kapdoloroj, vertigoj. Povas aperi malsanigoj de hipofizo, tiroido, kompleksaj perturboj de metabolismo, diabeto, inflamprocesoj en la korpo, spiritperturboj, sensaj difektoj kaj pluaj.

La homo organismo estas senmezure komplika sistemo kun sprite interligitaj ĉiuj ĝiaj partoj. Ĉe longtempa trafiteco de kiu ajn korpoparto pere de patogenaj zonoj (temas antaŭ ĉio pri krucigoj) povas ankaŭ esti trafitaj hepato kaj renoj, kiuj estas supersargataj de malnormale granda kvanto de metabolismaj produktaĵoj. Kun neperfekta eligado de forfalaĵoj el la korpo kutime estas ligita artrozo, artikdoloroj. La malakcelita metabolismo kontribuas al estigo de perturboj en la mastrumado per nutraĵoj kaj rezervaj materialoj, tial ofte aperas maldikeco aŭ male dikeco.

Konklude estas necese atentigi pri kelkaj aferoj: planon de via loĝejo farigu nur de homoj, ĉe kiuj estas bona garantio de fidiindeco (dokumentoj pri rajtigo al tiu ĉi agado, konfirmitaj per eksamenoj). Se ĉe iu homo la verĝeto "iel" reagas, tio ankoraŭ ne signifas, ke li estas bona verĝetulo. Dum mia praktiko mi renkontigis ek kum mala reagado de verĝetulo. Konsekvence postulu dokumentojn kaj postulu desegnon de detala plano de la zonoj. La telestesia konstato sen plano estas ofte senvalora. Preciza plano ebligas al vi trovi la optimuman lokon por lito (la kapon sur "puran" lokon, la korpon almenaŭ ekster la krucigon. Se ne eblas eviti la krucigon, do situigu ĝin en la piedojn de lito.) kaj por labortablo kaj ripozloko. Bona kontrolo ofte estas infanoj. Se ili havas spacon, ili subkonscie ŝovigas flanken antaŭ la zonoj. Ni trovas ilin ofte en plej strangaj pozicioj, tordigintajn en buleton, transverse de la lito, iam ek per la korpo parte ekster la lito. Ofta falado de sur la lito devas vekti suspekton, ke estas trafita granda parto de la lito. Se infanoj havas la zonojn en loko de la kapo, ili turnigas per persista reguleco dum la nokto je 180 gradoj. Se ni ne estas instruitaj kaj devigas ilin longtempe dormi en la

En tiu ĉi dormoĉambro okazas triobla krucigado de tri strioj de patogenaj zonoj en la kaploko de kusanta homo kaj simpla krucigo de zonoj en la loko de ventro de lia partnero. Krom tio la cambron trafas per gena efiko fonto de subtera akvo.

LA KRISTNASKA VESPERO EN PRAGO

La pasintjara Kristnaska vespero en la Praga Klubo estis tre sukcesa. La kristnaska laboro estis bele ornamita, la tabloj estis plenaj de donacoj kaj bongustaĵoj. Ges-anoj Kubová, Kyněl, Šperling kaj aliaj tre bone amuziĝis. Ing. Pečený kontribuis al programo ne nur per kristnaskaj kantoj, sed ankaŭ per konataj Esperantaj poemoj, al kiuj li komponis plaĉajn melodiojn.

zonej ("ne malobeu, kusigu bele sur la kapkuseneton..."), tiam tiun ĉi bonegan kapablon dum la paso de tempo ili povas perdi.

Enplanigado de patogenaj zonoj povas ludi rimarkindan rolon en la batalo por la gano kaj feliĉo de homoj. Restado kaj cefe dormado ekster la danĝeraj zonoj rezultas ofte en neatendita plikvalitigo de la vivo. Pojome komencas plibonigi la kompleta sanstato, komencas domini la pli optimisma opinio pri la mondo, pligrandigas energio. Oni fariĝas pli rezistema, pli grandanima, pli facile superas vivobstaklojn, plibonigas oniaj interhomaj rilatoj.

Ĉu vi malbone dormas, estas lacaj, malsanaj? Ĉu vi havas nekvietajn infanojn, kiuj ofte malsanetas? Kvalitan enplanigon de patogenaj zonoj kum konstato de ilia intenseco en logataj ejoj kaj laborlokoj kaj elserĉon de akvofontoj al vi certigos
ZONETA, Mánesova 44, Praha 2, tel.207133

STARTO - presorgano de Ĉeĥa Esperanto-Asocio, Jilská str. 10, CS-110 01 PRAGO 1, Ĉeĥoslovakio. Aperas 6-foje jare. Redakta komitato: Jiří Hanousek (grafika arango), Ing. Vlastimil Kočvara, Miroslav Malovec, Jiří Patera (respondeca redaktoro), Ing. Zdeněk Pluhař kaj Helena Štruncová. Presas Entrepreno de servoj de urbo Liberec. Transdonita al presejo 1990-09-15. Jarabono 36 CSK, por eksterlando 48 CSK aŭ 14 NLG, inkluzive de sendkosto. Abonantoj turnu sin al niaj perantoj, al UEA aŭ rekte al nia asocio.

STARTO - nepravidelný věstník Českého esperantského svazu, Jilská 10, 110 01 PRAHA 1, vydávaný pro potřebu členů svazu. Vychází 6x ročně. Redakční rada: Jiří Hanousek (grafická úprava), Ing. Vlastimil Kočvara, Miroslav Malovec, Jiří Patera (odpovědný redaktor), Ing. Zdeněk Pluhař a Helena Štruncová. Povoleno odborem kultury NVP č. 310008385 ze dne 18.3.1985. Tiskne Podnik služeb města Liberce. Předáno do tisku 15. 9. 1990. Dohledací pošta Praha 07. Snížený poplatek za poštovné povolen Ředitelstvím pošt Praha pod č.j. P/1-1267 ze dne 6.4.1979.

1				
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	

5				
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	

6				
	3	10	17	24
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30

8				
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	

9				
30	2	9	16	23
	3	10	17	24
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29

2				
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	
2	9	16	23	
3	10	17	24	

5				
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	

7				
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

8				
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	

10				
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	

3				
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31

3				
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31

7				
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

8				
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	

11				
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	

4				
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

4				
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

7				
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	
5	12	19	26	
6	13	20	27	
7	14	21	28	

8				
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29
2	9	16	23	30
3	10	17	24	31
4	11	18	25	

12				
30	2	9	16	23
31	3	10	17	24
	4	11	18	25
	5	12	19	26
	6	13	20	27
	7	14	21	28
1	8	15	22	29

Bela jaro

1991

kun

ESPERANTO

Český esperantský svaz
110 01 PRAHA 1, Jilská 10

NOVINY

Dohlédací pošta Praha 07
Snížený poštovní poplatek povolen
Ředitelstvím pošt Praha
J. ZN. P/1-1267/79 ze dne 6.4.1979